A szülőföldtől a tudományig

Vajdasági magyar, Magyarországon tanuló doktorandus hallgatók ösztöndíj-támogatásának hasznosulása

Dr. T. Mirnics Zsuzsanna
MTT Szabadka,
KRE Pszichológiai Intézet,
Budapest

MTT,
2005. október 14.

A kutatók világáról…

Kutatónak lenni…

- „Igazságkeresés”
- Speciális életforma
- Produktivitás
- Értékes munka
- Erős belső motiváció és elhivatottság
- Szakmai szabadság, az életvitel rugalmassága

Vizsgálati személyeink helyzetében…

- Bizonytalanság
- Migrációs elemek; integrálódás, kultúra átvétele
- Szakmai személyiség kialakítása, mint új alternatíva
- „Kisebbségből többségbe”
- A szülőfölddel való kapcsolatok megkopása
- Átalakuló referenciacsoportok
- „Kölcsönkapott idő”

A határon túli doktorandusok életpályájának megismerése útján milyen következtetéseket vonhatunk le a doktori ösztöndíjak hasznosulásáról?

A vizsgálat

- Kérdőíves felmérés a doktorandusi életpályáról Magyarországon tanuló vajdasági származású doktorandus hallgatókkal (témák: motivációk, elégedettség, anyagi helyzet, tervek)
  - 34 fő potenciális válaszadó
  - 12 vizsgálati személy (!)
  - 5 PhD, 7 doktorandus (Magyarországon végzett/tanuló)
  - Születési idő: 1968-1975
  - 6 férfi, 6 nő
  - 6 családos, 6 egyedülálló
  - (Többségükben társadalom- és természettudományi, vagy műszaki téma)

Az életvitel jellemzői

A képzés alatt dolgozik/dolgozott (Mo):	58,3%
Szakterületén dolgozik (Mo)	33,3 %
Anyagi körülményeivel elégedett/elégedetlen	50%/42%
Tartózkodási hely a képzés idején	58,3% Mo.
A képzés végzésének üteme	75% 3 éven túl

A tanulást meghatározó motivációk		
Szakmai fejlődés	91%	önmegvalósítás
Pályaválasztás	67%	
A képzés erényei		
Szakmai kompetencia megszerzése		50%
Kutatási tapasztalat		50%
Betekintés a tudományos életbe		45%
Összességében pozitív megítélés		58%
A jelenlegi pálya folytatását tervezi		91%
Kedvező munkavállalási esélyekre számít		75% (Mo.?)

Migrációs szándék

- 41% mérlegeli a Magyarországra való áttelepülést
  - Feltételezhető okok: Megbecsültség, kapcsolatrendszer, helyismeret, jelenlegi elégedettség
- 25% más migrációs célországot jelöl meg
  - Feltételezhető okok: Magas szintű tudományos élet, szakmai tapasztalat, mint alap, mobilitás

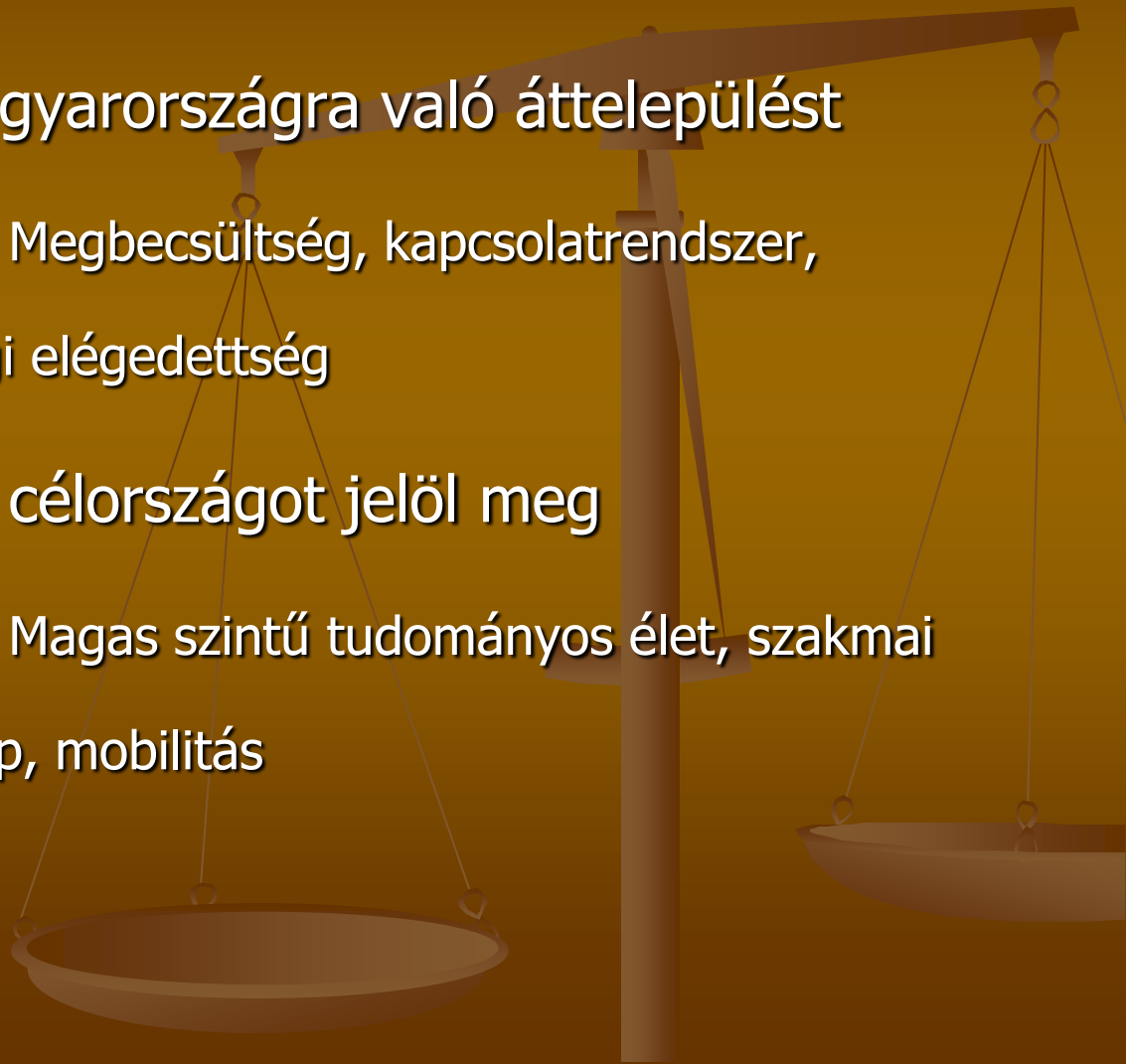

Következtetések

- A válaszadók többségükben elégedettek jelenlegi életvitelükkel, munkaerőpiaci helyzetükkel; erős belső motiváció ösztönzi őket pályájuk a jelenlegi úton való folytatására.

⇒ Környezetük és egyéni készségeik erre lehetőségeket kínálnak; de szakmai céljukat elsődlegesen migráció által tudnák megvalósítani.

Hasznosulás…Kinek? Hogyan?

A szülőföld sok kiváló munkaerőt veszít. Nincs Vajdaságban befogadó, támogató rendszer, érvényesülési lehetőség a fiatal kutatók számára.

A hasznosulás gyenge.

DE!

- Sok tehetséges fiatal érvényesülési lehetőséget kap, kibontakoztatja tudását
- A témavezető olcsó, hátrányos helyzetéből adódóan motivált, „előszelektált”, jól irányítható (ideiglenes vagy állandó) munkaerőhöz jut

Válasz nélküli kérdések

- Alkalmas/alkalmassá tehető a vajdasági közösség a fiatal magyar kutatók érvényesülésének, szakmai fejlődésének otthoni megalapozására? Ha igen, milyen céllal és mely területen? (koncepció?)
- Kinek, és milyen módon van szüksége Vajdaságban a kutatómunkára? (szükség $\Rightarrow$ hasznosulás)
- Fiatal kutatók esetében (egy individualista kultúrában) a közösségi érdek felülkerekedhet-e az egyéni szükségleteken?
- A fiatal kutatók világában mely határig vállalható fela szülőföld iránti kötődés, lojalitás?

„Az én fiam meghalt és feltámadt, elveszett és megtaláltatott.”

(A tékozló fiú példázata)